

0/38

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20. botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA GUERRA A CUBA (Dibuix de M. MOLINÉ)

Moline

Espías mambissos.

L' ÚLTIMA TEMERITAT

A experiència acaba de fer-se. 'Ls hem deixat enterament sols, sense hostilitzarlos lo mes mínim: els hem entregat lo camp electoral, perquè seguessin y espigollessin a la mida del seu gust... y ja ho veuhem, may l' escàndol havia arribat tan enllà, may la falta de aprensió s' havia mostrat tan descarada, may tampoch s' havia sentit un moviment d'

asco mes nerviós, sortit del fondo de las entranyas del poble espanyol.

Conservadors y fusionistas, ó com si diguessim Rinconetes y Cortadillos havian convingut en repartirse la majoria dels districtes, com á bons camaradas. Aixís ho han fet en la circumscripció de Barcelona. De cinch puestos podian disposar y se'n adjudicaren tres los amichs del govern, deixant los dos restants pels amichs de'n Sagasta.

En honor del poble barceloní ha de consignarse que no va anar ningú als colegis electorals: sols al mitj dia van presentarshi 'ls mossos de las fondas á repartir l' arrós... Y á pesar de tot, las mesas van ser modestas, atribuhint no mes que 14,800 y pico de vots als tres senyors Joans que figuravan en la candidatura de la majoria, y uns set mil y pico als dos senyors Si n queda que á última hora van acceptar los llochs reservats á las oposicions.

En conjunt va simularse que havian pres part en la votació uns 22,000 electors... ó sigui un promedi de 200 per cada colegi... Com ningú 'ls vá veure passar per la porta del carrer, se presúm que devían entrarhi pel clavegueró.

¡Quín honor pels diputats electes, que se'n duhen junt ab las actas, la retxiffa de tot un poble!... ¡No ho saben ells, per ventura, que Barcelona 's riu de tots els que han volgut pèndrela per cándida?

Lo mateix que á Barcelona ha ocorregut en los demés districtes ahont los candidats monárquichs s' han trobat sols davant del cens. A grapat han entaforat los vots á las actas, sense reparar en zeros mes ó menos. No 'ls satisfá l' honra modesta de anar á las Corts per un número insignificant de sufragis, com va ferho poch avants de la revolució de Setembre, l' Sr. Illas y Vidal que va anarhi per vintinou vots. Los homes de la monarquia s' han amamentat en los pits de la mentida y de la trampa, y si no poguessen trampear y mentir se sentirían débils com las criaturas escanyadas de llet.

Tal es la seva propensió, que quan no tenen enemichs á qui enganyar, s' enganyan á sí mateixos.

Pero si aixó ha succehit en los districtes en los quals no hi ha hagut ni sombra de oposició ¿qu' es lo que ha ocorregut en aquells altres ahont per circumstancias especials s' ha entaulat alguna lluyta?

Es impossible consignarho ab tots los seus pèls y senyals. Per ferho degudament hauríam d' escriure un any de carrera y no 'ns bastaria l' espay corresponent á cent números com lo present de LA CAMPANA DE GRACIA.

Imaginíse lo mes bréto!, lo mes asquerós, lo més rufanesch que pugan fer no las personas que volen passar per decents, sino 'ls pinxos mes descarats y de la pitjor especie, y á penas tindrán una idea de lo que ha ocorregut en certs districtes de Catalunya, que no hi ha ni necessitat de anomenar, y en moltíssims altres del resto de la nació.

¿Y tot per qué? ¿Per reventar republicans? No, que 'ls republicans, salvo raríssimas escepcions, hem abandonat un camp del qual es impossible sortirne sense desinfectarse. Ho han fet ells ab ells, porque la voracitat que 'ls atormenta 'ls coloca en una situació pitjor que á la dels llops, que segons l' adagi no 's mossegan... yells en cambi no reparan en medis per devorarse.

Ni l' talent han tingut de permetre que anessin al Congrés tres ó quatre amichs de'n Pi y Margall y un parell de socialistas, per contrarrestar ab la seva presencia l' efecte moral alcanat per l' unió republicana al adoptar lo retrahiment. Y si ni aquesta proba de picardia política 'ls ha permès donar l' instint de coparho tot ¿qué havian de fer tractantse dels seus afins, tascons de la mateixa fusta, com los silvelistas? ¿Y qué

havian de fer, sobre tot, tractantse de un candidat com lo marqués de Cabriñana?

Las eleccions de Madrit—no per ser las mes brutas, que altrás n' hi ha per tot Espanya que las hi donan quinze y ratlla—las eleccions de Madrit, sols per haverse efectuat en la capital d' Espanya, en presencia del govern y á la vista de las institucions, han donat lloch á que s' armés lo gran escàndol del sigle.

Ja no es la premsa republicana la que clama y protesta, sino 'ls periódichs monárquichs y entre ells fins un de conservador, que ha declarat sortirse del gremi, per no voler ferse cómplice de las atrocitats comesas. En lo públich reina una sobrecitació extraordinaria. Y hasta en Sagasta, que ha estat á las maduras en lo reparto d' actas, se nega á estar á las duras per lo que respecta á la estafa indigna de que ha sigut objecte l' denunciador de las immoralitats de l' administració municipal, estafa electoral realisada ab la complicitat dels interventors fusionistas.

Tal es la forsa del huracá que 's pressén desd' ara, que ja hasta en Sagasta comprén que qui no s' acoti será arrollat.

ticulars, com un abisme sense fondo, mentres en los Estats Units s' está formant lo núvol tempestuós que amenassa descarregar sobre nosaltres lo llamp de la pitjor deshonra que pot caure sobre un poble débil y extenuat.

¡Y en tals circumstancias hi ha encare un govern prou insensat, que després de haver sigut la causa eficient de tots aquests conflictes pavorosos, al venir lo moment de conjurarlos, no repara en establir lo divorci entre ell y l' país, del qual aixís com vol treure'n tots los recursos no ha procurat recabarne la mes petita sombra de apoyo moral!

Avuy, després dels últims escàndols electorals, s' ha consumat aquest divorci.

¿Qué vol aquest govern de nosaltres? ¿Ab quin dret pot exigirnos lo més mínim sacrifici?

¿Necessita soldats? ¿Necessita diners? Demánils als seus encasillats: als amichs, als nebots, als gendres dels seus compinxos; als elements que ell, no nosaltres, ha portat á las Corts.

Y no invoqui l' nom de la patria, qu' en llabis de qui tan gravement l' ha ofesa, l' nom de la patria es una blasfemia.

DIPUTATS TRIUMFANTS

SA MAJESTÉ FRANÇOIS III, roi de la France aique.

Per aixó no falta qui demana l' anulació de las eleccions madrilenyas com á únich medi de donar una satisfacció al poble de la capital justament soliviantat.

Pero pel mateix motiu será precís exigir l' anulació de las eleccions en lo resto de la nació, porque no han sigut tals eleccions, sino la mes asquerosa de las faras y l' mes imbécil conjunt de todas las ilegalitats.

¿No será l' govern capás de ferho? Pitjor per ell. ¡Y millor per nosaltres!....

De las Corts que 's reunixin podrá dirse'n alguna cosa pitjor que aquell concepte sortit un dia de la boca de D. Práxedes: «avants deshonradas que nascudas.»

En aquells Corts, després de tot, los partits de la monarquia se limitaren á ventilar lo plet de las sévas eternas concupiscencias, de las sévas ambicions, de la gana mes ó menos estimulante que 'ls apretava... cosas todas relativament ignocents y sense gran trascendencia.

Mentres que avuy demanan solució urgent y patriótica 'ls problemas mes graves y atzorosos que han afectat á la nació en tot lo que vá de sigle. Avuy tenim á Cuba una guerra terrible, devoradora, que 's traga la vida dels fills d' Espanya y 'ls caudals públichs y par-

Si en mitj del embotament de l' inteligencia y del cor, logra sentir encare un débil accent de patriotisme, li dirém lo que ha de fer, y accepti del enemich lo consell. ¿Qu' es lo que li toca fer? Senzillament, ha de imitarnos dintre de la séva esfera. Y aixís com nosaltres pera fugir de una corrupció presunta, per altra part tan plenament demostrada ab las últimas eleccions, varem adoptar l' abstenció electoral; ell, en vista de l' actitud indignada del país, ha de adoptar necessariament l' abstenció gubernamental.

Convencis de que sense la confiança del país—y ell acaba de despreciarla—es impossible governar en tan critichs moments. Convencis de que, tal com ha perturbat l' esperit públich, corre perill de fer mes mal á la nació desde l' govern, que tots los mambissos plegats desde la manigua y que tots los laborants desde 'ls antres dels Estats Units. Vágrise'n de una vegada.

No vulgui arrostrar l' última responsabilitat, davant de l' historia, de la dissolució completa de aquesta nació desventurada. No vulgui esperar lo dia en que 'ls espanyols, arribats al últim extrém de la paciència, hajan de dirli, á la fás del món:

—Per Espanya donarém de grat la vida y l' hisenda; mes per tú, ni una gota de sanch, ni un céntim.

Mes depressa de lo que nosaltres mateixos voldríam s' aproxima l' hora de las grans resolucions.

Podria conjurarse encare la tempestat que s' está condensant, si 'ls que l' han provocada, consensats de la séva impotencia, s' decidissen á donar un bon consell al poder moderador de qui depenen.

—Senyora—podrían dirli—mes de vint anys hem viscut disfrutant en pau las delicias del govern. Mes que las necessitats públicas las nostras mateixas conveniencias han sigut la única norma que ha determinat lo cambi de las situacions. Y ja ho haveu vist, senyora, tant ab sufragi restringit, com ab sufragi universal, sempre ha sortit de las urnas l' expressió de la nostra om-

nimoda voluntat. La vostra confiança l' hem tinguda sempre que l' hem necessitada, y per aixó vos ne donarém eternament las gracias; mes per lo que toca á la confiança del país, ni la pena 'ns hem pres may de requerirla, y avuy ens horrorisa la sola idea de impetrarla. Y precisament avuy, senyora, tals s' han posat las cosas, qu' es impossible fer cara als gravíssims conflictes que per tot arreu amenassan á la nació, sense contar ab l' esforços y l' entusiasme decidit de la nació mateixa. A nosaltres ja no 'ns respon: consulteula vos directament, y pot ser seréu mes afortunada. En lloch de servir com fins ara, d' escut als vostres ministres responsables, presenteuvos directament al país, prescindint en absolut dels nostres serveys. Estém mes que gastats: ja ningú, desgraciadament, creu en nosaltres, y tant com sobra l' poder moderador dels nostres interessos polítichs de partit, falta l' poder moderador de la voluntat de la nació directa y lealment consultada. Procureu fer, senyora, lo que nosaltres no hem sabut, ni sabrem fer may: unas eleccions veritat. Baix la garantia de la vostra autoritat soberana y mediant la mes rigurosa aplicació de la ley, demanéu al país qu' es lo que pensa y qu' es lo que vol, y una vegada coneguda la séva opinió y la séva voluntat cumpliu-la, siga la que siga.

**

Aquest concell seria oportú y patriòtic; produhiria la pau y aumentaria la potencia de la nació may com avuy tan necessaria.

Pero, per lo mateix, dels partits monárquichs no hi ha qu'esperarne l'esmena.

Els son dels que no se'n van.

Prefereixen que 'ls treguin á cops d'escombra.

P. K.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Surtirà dijous.

DESPRÉS DE LA COMEDIA

—¿Ja ho has vist?
—¿Vols una prova mes clara de que aixó d'anar á votar, no es res mes que una camándula?
—Lo que no 'm cab al magi e una cosa. ¿Cóm diable aqusst cos electoral, que no fá molt temps nombrava una immensa majoria de diputats d'en Sagasta, ara ha cambiat d'opinió y 'ls ha votat tots d'en Cánovas?
—No ho extranyis; si demá el Noy de Tona manava y convoqués á eleccions, tots los que pesquessin l'acta resultari-n amichs del Noy de Tona. La farsa s'arriba á dú en una forma tan poquet disimulada, que 'l dia avants de votar los que manejan la máquina saben ja 'ls que han de surtir y 'ls que tenen d'ofegarse.
¿Manan moros? Surten moros.
¿Manan cristians? Aquests guanyan.
¿Manan los desvergonyits? La victoria es de la barra.
Pots tenirho per segur.
lo sufragi es una flauta, que, buñ aquests ó aquells dona aquell só ó aquell altre.
—Si, pero de tot aixó ¿quí 'n té la culpa? Nosaltres.
—¿Ifoia! ¿Per qué?
—¿No tenim, ab arreglo á las lleys d'ara, lo dret d'anar á votar á tots?
—Be ho sembla.
—¿Y donchs, qué caramba! ¿qué 'ns costaria d'anar tots, siquiera una vegada, á exerci aquest dret?
—¿Ay noy! ¡ja 's veu que dorms á la palla!
¿Preguntas que 'ns costaria? De primé, una caminada: després un treball inútil y després un xich de rabia al veure que 'ls nostres vots no resultan per cap banda.
—¿Per qué no resultarian?
—Perque l'urna te la gracia de ter torná 'l negre, blanch y 'l blanch de color de pansa. Desenganyat; la comedia es tan senzilla com clara: si la gent no va á votar, los directores de la máquina fabrican los vots que volen y ja está feta la trampa; si 'ls electors son tan tous que votan d'una plomada alteran totas las xifras que figuran en las actas y en compte de guanyá en Pau guanya en Pere... y santas Pasquas
—Llavoras també 's protesta y 's publica l'estafada.
—Lo govern se te ne 'n riu y gastas pólvora en salva.
—Pnes s'acut als tribunals ab las probas de las trampas.
—Aquests agafan las probas, te las fregan per la cara y 't quedas sense rahó y si á má vé sense calsas.
—¿Vaya un consoll! ¿Es á dir que tot aixó es una farsa constant, incurable, eterna?
—Així ho sembla, per desgracia.
—¿Y donchs? ¿Cóm ho hem d'arreglar?
¿A quin medi ha d'apelarse per lliurnarnos d'aquest feix de corrupció que 'ns aplasta?
—Jo no ho sé. ¿Y tú?
—¿Jo tampoch.
—Donchs... tornémosen á casa.—
Y posant fi á la conversa, al cap d'un moment s'encantan al davant d'una botiga hont hi ha un rétul que diu:

¡ARMAS!
Tercerolas económicas y carabinas baratas.
Liquidación por diez días.
¡Ojo! ¡Aprovechar la ganga!

C. GUMÁ.

L' ELEGIT

—¿Vosté 'l diputat que ha surtit per aquest districte?
—El mateix.
—Donchs vinch, en representació dels electors, á contarli un quènto y á portarli un regalo.
—Acepto ab reconeixement una cosa y altra y li dono un milió de gracias. (Ab emoció y com preparantse á fer un discurs:) ¡Ah! Ja may olvidaré l'entusiasme ab que la gent d'aquest districte, fentme un honor que potser no mereixo, m'ha tret triufant de las urnas y...
—Permetim, no 's precipiti, que qui sab ahont aniria á parar. Comenso per dirli que jo, als electors que represento, es als que no 'l han votat á vosté.
—¿Y donchs aquest regalo, aquest quènto?
—També ha fet mal en donarme las gracias tan depressa, porque tal vegada, després de contarli 'l quènto, el regalo encare me 'l entornaré.
—No comprendh...
—Per xó mateix: suspenguí tot judici, segui y escolti. Comensém per lo primer. Va de quènto.
—¿Qu'es dels que fan riure?
—Segons: depen del gruix del cutis de cadascú.
—A veure.
—Una vegada era un home que no tenia un céntim, y li hauria agradat més ser rich! Tots los esforços, totas las tentativas que feya per consegairho, havian sigut sempre inútils. Quan més aburrit estava, quan ja no li quedava ni la més remota esperansa de lograr la realisació dels seus ensomnis, un dia li compareix un amich que venia d'América. «¿Quants anys sense veure!»—«Vint, al menos.»—«¿T'han anat bé las cosas?»—«Porto una fortuna.»—«¿Cóm l'has feta?»—«Robant.»
—¿Apréta!
—Aixís va dirho l'amich, y aixís era en efecte. L'america no no era altre que 'l famos lladre Mala-facha, tan conegut al Perú, á Xile y á la República Argentina.—«Hi fet una fortuna colossal—va continuar dihent l'home—y com sé que tú estás en mala situació y á mi no m'ha de venir d'aquí, 't regalo cinquanta mil duros porque surtis de penas y 't diverteixis y 't donguis la gran vida.»
—¿Y l'altre, qué va fer? ¿va acceptarlos?
—¿Vaya! Mogut pel afany de ser rich que havia tingut sempre, pará la má ab tota frescura y s'apressurá á disfrutar de las comoditats y ventatjas que aquella nova posició li brindava. Aixó sí, continuá titulantse persona decent y honrada, y quan algú aludia maliciosament al origen d'aquella fortuna, l'home s'enfadava de veras y hasta parlava de rentar l'afrent ab sanch, d'anar al camp del honor y d'una pila de cosas aixís ¿Qué li sembla?
—Que aquell bon senyor devia tenir la conciencia molt elástica y la vergonya á la planta dels peus.
—¿Pero si aquells diners els hi havian dat, y ell ab las operaciones de 'n Mala-facha no hi havia tingut intervenció!...
—¿Qué importa! Coneixent la procedencia d'aquella fortuna, ell no devia acceptarla de cap manera.
—¿Angela!... Com de cap manera ha d'acceptar vosté l'acta de diputat.
—¿Qué diu?
—Que s'ha acabat el quènto y entrém á la segona part del meu encérrech. En aquest districte ningú l'ha votat á vosté, y no obstant vosté 's titula representant nostre.
—¿Oh! Jo no ho sé aixó. L'acta diu...
—L'acta diu una pila de mentidas, acumuladas pel Mala-facha d'aquest poble.
—De tots molos, jo ab aixó no hi tinch res que veure... Jo no hi he intervingut...
—Com aquell senyor del quènto tampoch havia intervingut en los robos del seu amich.
—Bé, bé; á mi m'han ofert l'acta, á mi m'donan lo nombrament de diputat, y no puch menos d'acceptarlo
—¿A pesar de conèixer la procedencia?
—¿Qué vol que li digui!...
—Basta. Ara sí que ja pot pendre 'l regalo que li duch: es ben seu.
—L'elegit obra una capsa que l'elector li allarga y llenza una exclamació:
—¿Una careta!
—Si senyor: y de ferrc-colat. Es lo que vosté necessita pera presentarse al Congrés.

FANTÁSTICH.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Surtirà dijous.

LO CANT DEL CACICH

Gobernin los negres,
dominin los blanchs,
soch:l' amo del poble:
talló 'l bacallá.

I

Com que 'ls homes d'avuy dia tots se creuhen ser trempats no sent mes, mirats de frente, que un remat de mansos xays, tots segueixen lo meu rastre fent lo que jo 'ls dich que faig: y encare que lo contrari fassi sempre d'amagat,

governin los negres,
dominin, etc., etc.

II

Arreglo expedients de quintas y xuelo moltissims rals per paper sellat y timbres... ni un quarto pel meu treball; que á mi, mentres que no 'm faltin quatre duros per gastar,

molt me plan ferne be al poble y poder seguir cantant:
governin los negres,
dominin, etc., etc.

III

Cert que no se fer discursos, mes en cambi ab lo mirar engatusso als partidaris y á sas mullers mes salaus. De mí 's diuhen cent mil pestes; encare que rés me fá, puig com conech als que ho diuhen, segueixo sempre endavant.
Y governin negres,
ó dominin, etc., etc.

IV

Quan las eleccions s'acostan embolico á quatre gats, y enjengant dotze mentidas y prometent molt en gran, de tal modo ho pastejejo, y arreglo tan bé 'l parany, que 'ls uns me donan cigarros y 'l quefe 'm deixa cantar:
governin los negres,
dominin, etc., etc.

V

Sempre vaig ab els que manan, y ni soch republicá, ni monárquich, ni carcunda... vull tant sols la Libertat. Los grans quefes tots me buscan porque saben com ho faig, y 'm prometen y hasta 'm donan, y segueixo jo cantant:
governin los negres,
dominin, etc., etc.

VI

Si algún tipo un jorn s'enfla, ó d'un cop li aixafó 'l nas ó li dono algún empleo que li embossa 'l pas de dalt. Y entretant la cosa dura y soleta va marxant, ma cansó taralarejo sempre igual, puig es vritat, que manant los negres, ó manant los blanchs, soch l'amo del poble: tallo 'l bacallá.

PISTACHO.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Surtirà dijous.

Cádiz los representants del Marqués de las Cinquillas van exercir una coacció brutal sobre 'ls seus empleats y treballadors, per obligarlos á votar determinada candidatura.

Un honrat obrer de l'astiller de la Trasatlántica vá declarar qu'ell no votaria á ningú conseqüent ab sas ideas republicanas que li imposavan el re-
traitment.

—Mira que 'l marqués ho té manat—varen dirli.
—Lo marqués—va respondre—m paga 'l meu treball y 'l mateix dret té ell á tórrec las meas conviccions que jo á disposar de las sevas.

Lo dia del dijous sant, sens dupte per commemorar dignament, la mort del Redemptor del mon, l'honrat obrer vá ser despedit punt en blanch, del seu treball.
Es un pare de familia ab cinch criaturas.

Apuntis lo devot marqués en lo llibre de las accions benéficas aquest nou rasgo de protecció á la classe obrera... Y no olvidi sobre tot que 'l mon dona voltas.

¿Quí sab si aixís com avuy los magnats despedeixen als obrers, sense altra culpa que las ideas que professan, vindrá un dia, que per la mateixa rahó, 'ls obrers donarán la cossa als capitalistas.

L'enhonorabona als monárquichs. L'enhonorabona pel seu gran triunfo electoral, y sobre tot pels medis que han empleat per consegairlo.

Consti que 'ls la dono de tot cor.
Perque estich convensut de que en un dia 'an fet mes ells per la revolució, que lo que podriam fer tots los republicans en vint anys de conspiracions y de propaganda revolucionaria.

Avuy no se sent mes que aquesta frase:—Aixó no pot continuar.
Y aixó no continuará.

LA RESERVA DE 'N CLEVELAND Y LAS EXPANSIONS DE 'N CANOVAS

El diumenje ¡quántas trampas! Y del diumenje al vespre al demati del dijous ¡quántas falsificacions!

Los pastels que 's fan als colegis, després se reforman y 's modifcan deixantlos a gust del govern qu' es qui se 's menjja!

Candidats morts y enterrats ressucitan al tercer dia. Pero no ressucitan gloriosament com á la Passió, sino ab ludibri y oprobri d' ells mateixos y del país que intentan representar.

Com á diputats ressucitan. Com á homes decents y formals moren.

Un exemple. Suposém que tenim un procurador, y que aquest lluny de administrar honradament y ab lo zel degut lo nostre patrimoni, 'l tira á perdre sense mes ni més ab malversacions, enredos, trampas y plets de totas menas: ¿qu' es lo que faríam desde 'l primer moment? Revocharli 's poders y tirar-lo al carrer sense contemplacions ¿no es veritat?

Donchs la pobra Espanya té uns procuradors de aquesta classe, que ja no li comprometen sols los interessos y la vida, sino fins 'l honra. Ab los seus disbarats ens están tirant á perdre irremissiblement.

Y quan la nació tracta de posar en ordre 's seus interessos, —Alto— diuen los mals procuradors—no permetém que 's discuteixi la nostra gestió; no tolerém que 's posin en tela de judici 's nostros actes. Los moments son gravíssims, y avants que tot ha de conjurar-se aquest conficte.

—Pero si vosaltres 'l heu provocat!—crida l' angustiada Espanya.

—Silencio!—exclaman ells—ó sino, en nom del patriotisme, de una garrotada 't rompém la viga de la esquina.

La comparació es exacta. Y sentho com ho es, dignin: la pretensió dels mals procuradors ¿no constituheix la mes villana y odiosa de las usurpacions?

Lo candidat que va prestarse á fer lo joch del govern, per arrebatat 'l acta al Marqués de Cabriñana, es un tal Ortiz, president del Circul de la Unió mercantil, y recomanat eficasment per D. Emilio Castelar.

Los socios del Circul de la Unió Mercantil justament indignats van dedicar-li una carrera de baquetas formidable, obligantlo á dimitir.

Ara li queda 'l consol de anar á consolarse en los brazos de D. Emilio.

Apóstata de la idea, cortesá de quatre dias: ¿no ho veus com tot lo que tocas se 't converteix en retxiffa?

Cabriñana á la presó. Bosch y Fustegueras, Galvez Holguin, Concha Alcalde y Aguilera, ó siguin los regidors de Madrid mes senyalats per 'l opinió pública, entrant á formar part del Congrés, en calitat de legisladors y pares de la patria. ¡Quina apoteosis mes brillant per la farsa escénica qu' están representant los partits de la monarquia!

Lo govern va encarregar la direcció suprema de las elecciones de Madrid, que tenían per principal objecte la derrota del Marqués de Cabriñana, al rival de aquest ó sigui al famós D. Albert Bosch y Fustegueras.

Ab lo címul d' escándols, de tropelias, de tupinadas y de abusos de tota mena, ja 's coneix la marca de fabrica.

Las ditadas que 's deixan en lo que tocan ciertas mans, son lo sello mes legítim de la situació conservadora.

Hi ha ademés un principi de impunitat que no falla. Sigas ben pudent y ningú gosará á acostarse á tí de por de asfixiarse.

Ves ben brut y ningú 't posará la mà á sobre. Aquestas doctrinas sancionadas per una llarga experimentació constituheixen la base de la ciencia que s' ensenya en la Escola d' enginyers... de tarugos electorals.

Un altre que ja 's troba entre 's tigres de la manigua: en Calixto Garcia. Li ha costat una mica poderhi arribar; pero diuhen y aseguran que ja hi es.

En la passada guerra, va caure presoner, y 'l héroe de Sagunto en lloch de fusellarlo 'l va indultar. Després, residint á Madrid, va dispensar-li sempre la protecció mes decidida... mentres centenars y milers de licenciats de Cuba no han trobat una mala influencia pera cobrar los abonarés que se 's hi deuenhen.

Aquí tenen un nou exemple dels fruits que dona la política de las contencions y dels panyos calents á que s' ha mostrat sempre tan aficionat 'l ex-héroe de Sagunto.

D. Arseni deuria ferse enterrar de viu en viu á la sombra del garrofer de Sagunto.

Mientras en Cleveland no diu aquesta boca es meva;

continúan los desembarcos de armas, las tropas mambissas, y ¡la impunidad de reprimirlas... Y á pesar de tot, D. Antón tan satisfet, diu que tot va tant bé, que 'l diari ho porta.

CARTA DE FORA.—De una de las poblacions del distrito de La Bisbal ens envian la següent curiosa nota: Deyam en dos números passats qu' en lo distrito de La Bisbal dels dos censos guanyaria aquell que fés mes trampas. Efectivament, tots n' han fetas á 'l alsada d' un campaná. Hi va haver poblacions abont lo conde del Tresillo no deixá fer cap basa al seu contrincant, perque com que coneixia espasa y basto sempre tenia cinch estuches. En cambi el del Billar li guanyá la partida perque á Llagostera d' un sol tirat va fer 957 carambols. ¡A preta manco!

¡Cóm cambian en poch temps 's opinions dels homes! O com practican el retraiment molts republicans! Exemples: las quatre vilas mes republicanas de la costa ampurdanesa. A Palafrugell en las elecciones del 93 el candidat possibilista obtingué 700 vots, el federal 300, el conservador 200 y 'l fusionista 30. Avuy el candidat conservador n' ha tingut 600 y 'l fusionista 500. A Palamós 'l any 93 el candidat possibilista 300, el federal 150, el conservador 50 y 'l fusionista cap. Avuy 'l conservador 30 y 'l fusionista 300. A Calonge 'l any 93 el candidat possibilista 100, el federal 450, el conservador 25 y 'l fusionista 2. Avuy, el conservador 25 y 'l fusionista 500. A Sant Feliu de Guixols, 'l any 93 el possibilista 200, el federal 1,100 y 'l conservador 200. Avuy el fusionista 700 y 'l conservador 500.

A Calonge á las 2 de la tarde del diumenje ja telegrafieren á La Vanguardia 'l resultat de las elecciones.

Una de dos, ó bé aquell corresponsal es un Noherlesom! ó bé 'l rellotje li anava molt adelantat. Per telegrafiar dos ó tres horas avants el resultat d' una elecció es necessari estar en el secret.

RETAILLS

Diu que 's nord-americans son molt mes rics que nosaltros. Precisament los tocinos se mastan quan están grassos.

Las estrelletes que portan pintadas al estandar, significan qu' aquest poble ha de morir estrellat.

Creuhen qu' ab baladronadas ens farán por los tocinos. Que grunyin fins que se 'n cansin. ¡Si aquí estém molt de llomillo!

No 's espantan grans exercits

ni 's bons armaments que duhen, mes por nos fan los mambissos que son poch y encare fujen.

Els no volen á n' Weyler; volen á Martínez Campos. Donchs nosaltres al revés que no estém per mes bolados.

Yankés y Martínez Campos son una classe de socios que no saben fer la guerra; no més saben fer negocis.

JAUME VILAR.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Sortirà dijous.

LA MANIA DE SEMPRE

o cal que dignin, que lo que no s' empecan aquests catòlics fi de sigle, no s' ho empecan ningú. —Lo papa ha de ser rey!—venen repetint cada dia desde 'l any 70. Y á copia de remenar y de donar voltas á aquesta idea, han topat ab una combinació que proba fins ahont arriban el seu humor y las sevas tragedas. Es un plan estupendo; pero ja del tot llast y acabat no mes falta realisar-lo. Judiquin vostés mateixos. L' Iglesia—comentat ab aixó una llengüera que un dia li pot costar cara—accepta 's fets consumats, y perdona á las tropas de Victor-Manuel 'l ocupació de Roma, com perdona al rey Humbert 'l atreviment de véurehi. —Lo passat passat, tots som germans y visca la xerimola... Pero 'l papat necessita una independéncia que avuy, preso-

ner en el Vaticá, no pot tenir, y desitja expulsar de Roma als vehins que 'l molestan. Breu: mes s' estima estar sol que mal companyat.

—Escolta, Italia—diu l' Iglesia:—fem una cosa, que á tí 't pot convenir molt y á mí encare més? ¿Vols véndret Roma?

—¡Y ara!

—Oh, no 't sulfuris, que no n' hi ha per tant. Aprada com te trobas avuy ¿qué mes natural que púbrte alguna cosa, per poguer menjjar y anar vivint?

Perque la delicadesa dels catòlics ha arribat al extrém d' aprofitar, per ter 'l oferiment, una ocasió en que la pobra Italia se troba com qui diu á las portas del hospici.

—D' aquesta manera—diuen ells—ab un sol tiro matém una infinitat de pardals.

—Italia ens concedeix Roma, una porció de territori al rededor y un port de mar per las necessitats domésticas.

—Nosaltres entreguem al govern italiá una suma de diners considerable, á títul d' indemnissació.

—Lo papa torna á ser rey d' una nació, encare que petita.

—Y l' esquilmada Italia ab los nostros quartos surt d' apuros, paga 's deutes y 's compra un traje nou.

—¿Volen un n'goei mes net, més senzill y més práctic?

—La cantitat que, segons los périts-tassadors de ciutats y naciones, s' ha d' entregar en pago de Roma y solars vehins, es la de 200 milions de pessetas: ni un xavo mes ni un xavo menos.

Mediant aquesta cantitat, el papa compra la seva nacioneta... y aquí pan y després gloria.

—Pero—dirán vostés segurament:—¿tan rich es el papa, per permetres aquests quantiosos gastos?

—Pues aquí está tota la gracia del plan.

—El papa, l' Iglesia comprará Roma: pero com que 'l papa no té un clau y l' Iglesia tampoch, aquests 200 milions que 's necessitan pera portar á cap la combinació ¿saben qui 's ha de donar?

Los catòlics de tot el món, obrint una suscripció en la qual cadascú hi posi lo que pugui.

De manera que 's catòlics d' Espanya, de Fransa, d' Austria, d' América s'afuixarian la mosca perque 'l papa pogués comprar una ciutat y la nació italiana surtis d' apuros...

—No es aixó 'l colmo del enginy y de la bona sombra?

—L' amo del plan no hi posa més... que 'l plan: los altres ho han de fer tot y ell se queda ab las ganancias.

—Doncume 200 milions, y ab aquests quartos jo 'm compraré una cosa... y me la regalaré.

—¿Quins gracia!

—Pero, gracia apart, ¿no seria millor que l' Iglesia repassés de tant en tant l' Evangeli?

—Mon regne no es d' aquest món... ¡Mon regne no es d' aquest món!...

A. MARCH.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Sortirà dijous.

BULLIDA

Una colla de polítics dels de la situació (crech que hi era també en Cánovas y alguns dels seus capítosts) barrejats entre la plebe per la gran plassa del Sol de Madrid, van dir mil pestes l' altre dia contra 's porchs..., contra aquells malvats é iníquos de l' América del Nort; y entre mij de tals paraulas sortidas del fons del cor (!) ab refinat patriotisme, cada un d' ells ab lo puny clos, ab los ulls esparverats, y ab lo rostre encés com foc, perque lo poble ho sentis varen dir los següents mots: —¡Ay dels yankés si la sanch ens bull als bons espanyols!... Y passant per 'l'if un obrer se deturá al senti aixó murmurant (es clá entre dents). —¡Redón, que 's son 's bríboms!... ¡Bullis la sanch á vosaltres!... ¿Qué us fà que s' enfonzi 'l mon mentres tant tingan segur y garantit lo turro?... ¡Bullis la sanch!... ¡Quina barra!... ¡y quina fiemo jo 't tochi!... ¿Que us pensen pot ser qu' encare no mamén el dit com noys?... ¡Bullis la sanch!... ¡Reerristina!... ¡Y que 'n sabén de fé 'l clown!... Lo que á vosaltres vos bull, grans polítics de cartro, no es la sanch, ni mucho menos, perque no 'n tenui... ¡ni cor!... Lo ínich que us bull á tots, es... ¡iii! olla gran del presupost!!!

AGUILERA.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Sortirà dijous.

EXPOSICIÓ DE MALAS ARTS

o qu' es de quadros electorals se 'n podrián pintar á mils, tots presos del natural, ab exactitut fotogràfica. Fins penso que per colcarlos no hi hauria pron parcs en lo Palau del Saló de Sant Joan destinat á las exposicions artísticas. Pero aquesta no seria Exposició de Bellas Arts, sino de Malas Arts, la primera que s' hauria celebrat al mon en lo seu género. ¿Per que no s' ha de fer, distribuintse alguns premis no sols al mérit de la execució, sino á l' originalitat dels assumptos?

Barcelona 'ns proporcionaria materia abundant per embrutar telas á desdir.

Un assumpto: Activitat electoral: una mesa á l' hora del ápat. Las barras dels interventors funcionant á competencia. L' urna de cristall convertida en una peixera y á dintre nadanthi com el peix á l' aygua 'ls cinch candidats triuñants, que peixos son tots cinch que 's portan l' oli, y peixos que tenen moltas agallas.

Un altre assumpto: Las iluminacions del cassino fusionista de la Plassa Real, ab motiu del colossal triuñf alcansat pel Sr. Maluquer. En González y l' Enrich á tall d' angelets de pessebre aguantant un llás ab la següent inscripció: «Tenint gana tot fá greix, hasta las engrunas.»

Lo districte de las Aforas resultaria inagotable, si hagués de reproduhirse en tots los seus aspectes la rifada de que ha sigut objecte 'l candidat romerista.

Pero cap districte com el de Vilanova.
 Quina série de impresions mes estupendas!
 Primer quadro: «Sitjes baix lo domini de la pudó.»
 Segon quadro: «Gran cassera dels electors que no volen votar pel govern.»
 Quadro tercer: «Un poble que xiula... y un govern que apenas piula.»

Quadro quart: «Robo á má armada, en lo terme de Olesa de Bonasvalls, dels certificats del escrutini.»

Quadro quint: «Los agents del govern copant las urnas y 'ls pappers del colégi del Prat de Llobregat.»

Quadro sisé: «L' arcalde de Sant Boy.»
 Aquest quadro, no ho duptin, guanyaria 'l primer premi. Ell sol constituheix una de las notas mes caracteristicas de las últimas eleccions, y per ser aixís, se 'ns imposa 'l deber de bosquejarlo.

L' arcalde de Sant Boy diumenje va lograr ferse mes famós que 'l célebre arcalde de Móstoles. Aquest va declarar la guerra á Napoleón; pero no se sab que s' hi barallés, contentantse ab sa patriótica bravata. En cambi l' arcalde de Sant Boy no sols va declarar la guerra al Heréu Pantorrillas, qu' es el Napoleón de las tupinadas, sino que s' hi vá barallar cara á cara, y 'l vá derrotar en tota la línea.

Fem una mica de historia.
 Avants de las eleccions el tal arcalde jugava ab dos jochs de cartas. Los partidaris de 'n Ferrer y Soler el tenian per séu y també li tenian els partidaris de 'n Puig y Valls, y com que 'ls uns ho sabian dels altres, estavan verdaderament marejats y sense saber á quina quedarse. L' arcalde á tots deya que sí, y com qu' es sabater, sempre que li feyan alguna pregunta, tot estirant el nyinyol, taralejava la coneguda copla de Luis el tumbón, ó el despacho de votos frescos:

«Zapatero, tero, tero
 Mete la lezna en el agujero...»

Vingué l' hora de la batalla, y per lo que pognés ser y á fi de posar las cosas en clar, arribá á Sant Boy un dels delegats mes llestos del govern civil en companyia de una numerosa patrulla de policia:

—M' alegre que hajan vingut—sembla que digué l' arcalde rebossant de satisfacció—aixís serán testimonis de lo qu' estich disposat á fer en obsequi del govern.

Y durant l' elecció no 'n vulguin mes de obstacles posats als electors que tenian trassas de votar al candidat silvelista:—Vosté no es vehí del poble...—Vosté ja ha votat.—Vosté no es á las llistas.—A vosté no 'l conech, haurá de tornar mes tart.—Si vol votar, vaji á Castelldefels!...

Al delegat del governador li queya la uaba.—¡Quin home mes llest!... Vaya un trunfo!...

Y l' urna s' anava omplint de candidaturas Puig y Valls: semblava qu' estessin prenyadas y que parissin dintre de aquella incubadora.

Lo delegat del governador no hi veyá de alegría.
 En una ocasió se presentá un dels grans electors del candidat Ferrer y Soler. Veure'l l' arcalde y armarli una bronca que ab una mica mes s' ensorran els sostres del colégi, va ser tot hú.

Lo delegat del governador exclamava plé d' entusiasme.—¡Bravo!... Magnífich!... Aixís s' ha de fer!...

Vingué l' hora del escrutini. Voicents y pico d' electors conta la població: en las actas se 'n adjudicaren 700 y pico á n' en Puig y Valls, y cosa de una dotzena á n' en Ferrer y Soler. ¡Quin triuñf!...

Y quan lo delegat demanava aquells preciosos documents per portarlos al seu destino, digué l' arcalde:

—Jo vinch ab vosté... Unas actas aixís jo mateix vull presentarlas que ab ellas haig de tancar la boca als miserables que durant tots aquests días m' han estat calumniant... Esperis una mica, vaig á casa á mudarme... torno al moment.

Y l' arcalde emportantse'n las actas, va desapareixer, y l' delegat vá quedarse ab un pam de nas. Durant dos ó tres días se'feren activas pesquisas per trobarlo: tot inútil; no semblava sino que la terra se l' hagués tragat.

Quan reaparesqué, l' oració s' havia fet per passiva, y 'ls 700 y pico de vots ja 'ls tenia en Ferrer y Soler y la dotzena 'l pobre Puig y Valls, patrocinat pel governador, y especialment per l' heréu Pantorrillas.

Sembla que l' un y l' altre y 'l mateix D. Mariano s' arrancavan els cabells. ¡Quina llástima que algú no vaji recullirlos per tancarlos en un medalló d' or, y ferne present al famosísim arcalde de Sant Boy!...

Aquest cas que se m' ha contat com rigurosament auténtich constituheix sens dupte un dels episodis mes curiosos y recreatius de l' última campanya truanesca.

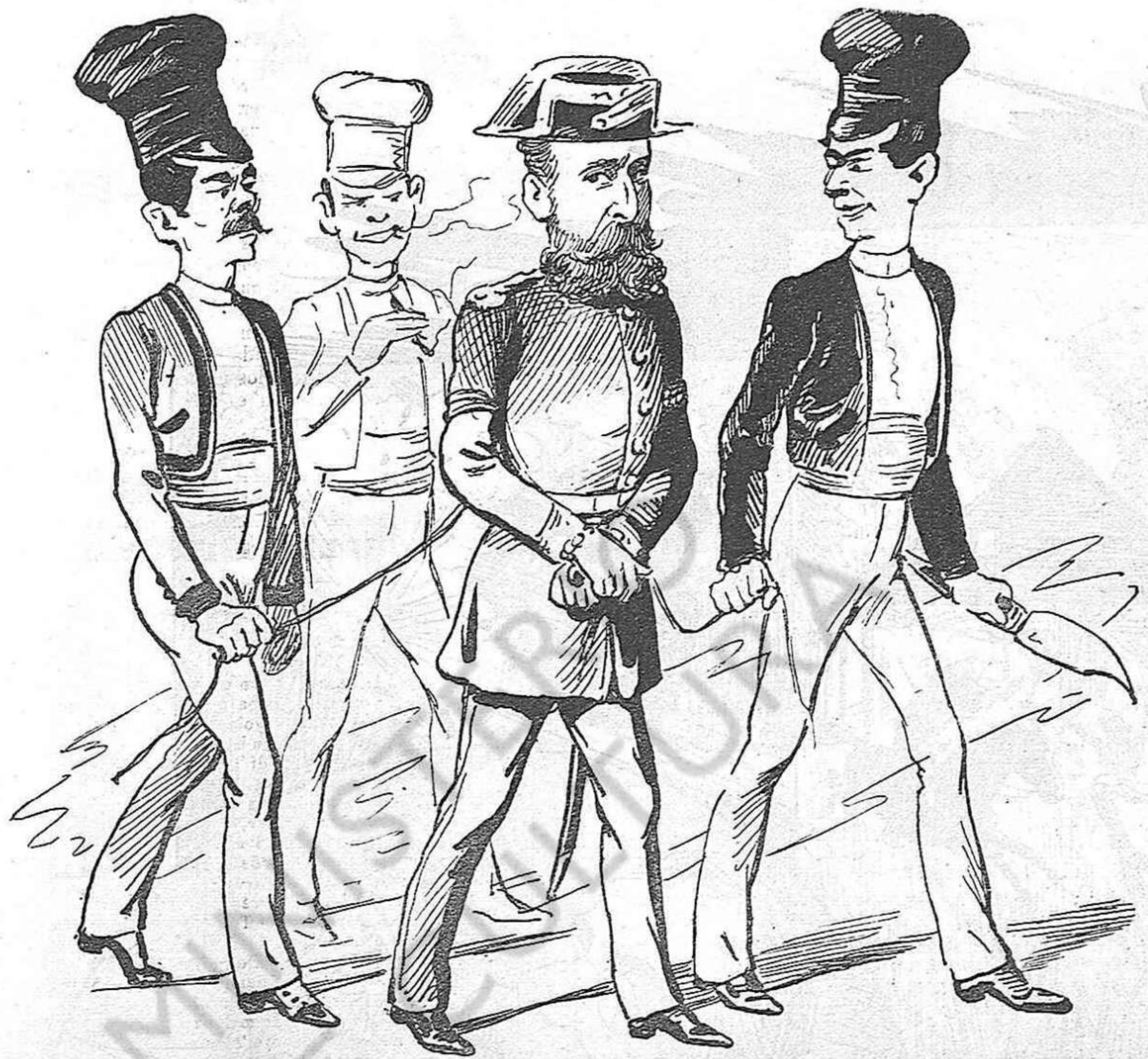
Los pinxos electorals, los grans tupinaires, los directors mes experimentats de potas las traficas y violencias no han de perdre de vista que á lo millor surt un desconegut, un pipioli, un ningú capás, de rifarse'ls una y mil vegadas.

Un trist sabater es home per posarse'ls las botas y ferlos tastar la punta de las mateixas.

PEP BELLUGA.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Surtirá dijous.

RESULTAT DE LA ELECCIÓ DE MADRIT.—LO MON AL REVÉS

Vegin si va bé la cosa,
 vegin si es homich aixó:

després de *afararli* l' acta
 lo portan á la preso.

LAS ELECCIONES

Brillejant sas buydas concas
 y lluhint son cap pelat,
 surt de son ninxo un cadavre,
 s' embolica fins al cap
 y s' en vá del cementiri
 dirigintse á la ciutat.
 ¿Hont deu aná 'l calavera
 qu' aixís deixa lo fossar,
 y ab tal misteri camina?
 ¡A votar!

Vell, xerós y miserable,
 van portarlo al Hospital
 y en son llit jau lo pobre home
 mitj impossibilitat.
 ¿Perque avuy uns fan alsarlo
 y á pesar de sos molts anys
 lo treuhen d' aquella casa,
 mitj caigut y tremolant?
 ¿Ahont portan aquell pobr' home?
 ¡A votar!

Fa sis anys qu' es á l' Habana
 ahont buscant un tros de pá,
 vá marxar en temps de crisis
 en que no 's guanyava un ral.
 Era encare ahir á América.
 pro avuy jo li he vist passar
 portant una papeleta.
 ¿Cóm ha vingut? ¡No se sab!
 Lo cert es que l' habanero
 va á votar.

¿Qui es aquell tipo feréstech
 que va mitj esbarverat,
 que fá cara de Gutierras
 si be vesteix de paísá,
 y sembra per sos andamits
 burot ó municipal?
 Ja ha seguit varios colegis
 y en cap se diu nom igual.
 ¿Qui es? ¿Qué fá? ¿Deixeuho corre;
 va á votar!

Ja fá temps que 's mou si 'l mohuen
 puig de las camas baldat,
 ó en lo lli: gemega y crida,
 ó en lo silló 'hont l' han posat

renega y 's desespera
 per no poder caminar
 Més avuy ¡cosa increíble!
 surt de casa ben trempat!
 ¿Perqué s' ha obrat tal miracle?
 Per votar.

¡Ja veyeu si hi ha entusiasme
 per la lluyta electoral!
 Are veuren lo recuento
 del molts qu' han 'nat á votar.
 Un difunt del cementiri,
 un malalt del Hospital,
 un que va marxá á l' Habana,
 un Gutierras disfresat
 y un pobre home que fá días
 que no 's pot ni bellugar.
 Sumém quants vots fan aquestos
 y á veure quin total fan.
 Nou mil quatre cents y pico.
 ¿Qué us sembla del resultat?
 ¿Oy, qu' ha anat forsa gendada
 á votar?

Sempre que 'ls monárquichs eridin
 á la lluyta electoral,
 las únicas papeletas
 qu' han de dú 'ls republicans
 han d' esser varas de freixa
 per anar ben disposats
 á seguir tots los colegis
 no per votá' ¡A fer botar!

JEP DE JESPU.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Surtirá dijous.

LA CASTANYA

A isla de Cuba es una especie de castanya erissada de púas. Lo porch *yankée* prou voldria cruspársela; pero té 'l morro massa sensible, y tant bon punt li acosta te d' enretirarlo porque 's punxa.

La seva política—perque hasta 'ls porchs tenen política—consisteix avuy en alentar y

protegir als mambissos, ab l'idea de que aquests li treuguin un dia ó altre la castanya de la esclofolla, per mes que s'esgardissin, encare que tinguin de morir tots fins al darrer, ab la fatlera de conseguirho.

Tal es lo resultat que s'proposa conseguir, y á tal efecte fa totas las porcadadas imaginables.

Que 'ls mambissos no tenen armas ni municions. Municions y armas els envia sense pararse en barras. Cada dia surten de las sevas costas barcos carregats de contrabando de guerra desinat á Cuba.

Que 'ls mambissos careixen de fondos. No importa: aquí están els negociants de cansalada, que 'ls adelantarán tots los recursos que necessitin, al mil per hù si es necessari, en atenció á lo arriscat de aquest negoci, y á cobrar el dia que la castanya puga entrar degudament pelada, á la boca del porch.

Qu' es necessari excitar l' indignació del poble espanyol, tan puntillós en materias de honor y dignitat, per veure si aixís logran treure'l de fogó. A la terra dels porchs hi ha una cáfila de diputats y senadors, dignes rivals dels nostres sarauhistas, que á tant l' insult, son capassos d' empudegar al mon enter ab las sevas provocacions asquerosas.

Qu' es de tot punt indispensable que 'ls assessins é incendiaris de la manigua pogan treballar á cop segur y ab las espatllas ben guardadas, lliurantse, 'ls que cauhen en poder de las tropas, dels exemplars rigors dels judicis sumarissims. Se 'ls nombra á tots ells ciutadans dels Estats Units, y se 'ls ampara ab las estipulacions lleoninas per Espanya del vergonyós protocol del any 77, que prescriu que 'ls súbdits americans no podran ser sotmesos mes que á la jurisdicció ordinaria.

Tal es la conducta dels nostres estimats vehins. Encendre la guerra que s' fú pel seu compte, sense ells arrostrear lo mes petit perill: lligarnos las mans á fi de que no poguém exterminar als tigres de la manigua... y mentres Cuba crema per sos quatre costats y Espanya s' desboca per la pendent de la ruina, esperar ab tota tranquilidat l' hora desitjada de cruspirse la castanya.

Ultimament, votada ja la beligerancia pel Congrès, s' ha encarregat de prosseguir las gestions comensadas, lo poder executiu á las ordres del President de la República.

Y han cessat com per ensalm los insults y las provocacions, y han comensat las maniobras diplomáticas.

Lo porch que fins ara tant s' havia distingit per las sevas morradas y per aquella especie de formigor que l' obligava á revolcarse pel bassal, lleansant per tots costats una pluja d' esquitxos de llot pudent y corromput, avuy apareix net com si hagués prés un bany de aygua de Florida, ab la qua 'cargolada en senyal de manyaqueria, y procurant donar á la seva fesomia una expressió carinyosa de interés y bona voluntat.

Buscant en lo registre de la seva gargamella porcu-na 'ls grinyols mes dolsos y delicats, ha vingut á dirnos:

—No fassis cas ¡oh hidalga y generosa Espanya! de las intemperancias dels Shermans, els Calls y demés diputats y senadors que buscan sempre la perduda... Tots ells son una colla de tipos que no valen ni la pena d' encaparrars'hi... Lo seu vot en favor de la beligerancia no es mes que una genialitat de las sevas, y lo qu' es jo t' juro, per la bona memoria del oncle Sam, que malehit lo cas que tinch de ferne. Pero vamos á veure, amiga del meu sagí, ¿no hi hauria medi de que 'ns possessim d' acort, per acabar de una vegada aqueixa terrible guerra de Cuba, que tan grans perjudicis á mí 'm causa y á tú tan inmensos sacrificis t' exigeix?

Lo tocino al parlar aixís fixa sos ulls humits sobre 'ls ulls del govern espanyol, y s' diu que 'l gran estadista Cánovas, al mirarlo y al sentirlo, experimenta una emoció que se li filtra per totas las fibras del cos y l' obliga á bressarse en los ensomnis del optimisme mes babieca.

Y 'l porch continua:

—La guerra ¡ot cessar en un moment, ab tal que admetis la meva intervenció... Per supuestó aquesta intervenció será amistosa. Amistosament convenceré als insurrectes; amistosament te 'ls aniré reduhint de un á un; amistosament farás tú, tot lo que jo t' indiqui, y ja veurás com amistosament s' arregla tot...

(Y com amistosament, al últim me menjo la castanya).

Aixó últim no ho diu; pero ho pensa.

La desgracia nostra es que no hi ha entre 'ls nostres governants la virilitat necessaria pera respondre en l' única forma digna y convenient.

Per acabar la guerra, no es la intervenció dels Estats Units á Cuba lo que s' necessita, sino en tot cas l' intervenció d' Espanya en la República americana.

La guerra cubana té allá las sevas arrels. Allá s' está nudrint en la perfidia de un poble sense conciencia, protector de bandolers y de assessins, negociant interessat en las nostras desdixas. La intervenció d' Espanya deuria arribar fins á impedir que allí s' conspiri contra nosaltres, que allí s' reuneixin fondos per fomentar l' insurrecció, que de allí surtin á tot' hora expedicions de armas y material de guerra destinats als salvatjes insurrectes.

Si, amistosament, volen los Estats Units acabar la guerra, á la má ho tenen: no han de anar á Cuba per res: desde casa seva poden conseguirho.

¿No ho fan ells?

En tal cas tindrem de ferho nosaltres.

Aboquei Espanya tot lo seu poder en lo mar de las Antillas, y si no bastan los barcos de guerra, arminse 'ls mercants, ab la resolució ferma de no permetre passar per aquellas ayguas ni una llanxa que no siga degudament reconeguda, y en la inteligencia de que 'ls contrabandistas que transportin material de guerra serán penjats punt en blanch en las antenas de sos mateixos barcos.

Lo mateix s' ha de fer ab los incendiaris y assessins que cayguin á mans de las tropas, diguin lo que vulguin los protocols de la diplomacia.

Y resultats á defensar á tota costa 'l nostre dret, qui vulgui res que vingui á trobarnos.

D' aquesta manera, tal vegada la castanya que intenta menjarse 'l porch per tots los medis, canviarà d' especie... y será d' aquellas qu' en lloch d' entrar per la boca, cauhen sobre 'l catell... y no s' paheixen.

P. DEL O.

DOTZENA DE FRARE. Frederich Soler (Pitarra).—Surtirá dijous.

CORRESPONDENCIA INSURRECTA

DE MACEO Á MÁXIMO GÓMEZ.

Estimat filibustero y respectat general: Ab tot lo pesar de l' ánima te faig saber que, empaytat per las tropas espanyolas, m' hi emboliceat en un ball del qual, si haig de di' l' que penso, no sé si n' surtiré pas.

Fa ja senmanas que 'm trobo en aquest ditxós Pinar, rodant d' una part á l' altra sense un moment de descans y sentint sempre las botas dels espanyols al detrás.

¿Arribo á un potrero? Tiro y toca pipa volant.

¿Entro en un poble? Descargas y corra com un mal llamp.

¿Faig alto en una espessura? Al instant n' haig de marxar.

¿Me dispo á pendre 'l ranxo? Encare no l' he tastat, ja 'm veig volá 'l plat enlayre.

¿Vull dormir? No ho puch lograr.

¿Avanso? Haig de torná enrera.

¿Reulo? 'M fan tirá avant.

¿Baixo? 'M forsan á que puji.

¿Pujo? Aviat me fan baixar.

Aixó, amich Gómez, no es viure y n' estich ja tan cansat, que t' suplico que tan prompte rebis aquesta, volant vinguis á ferme 'l obsequi de veure si 'm treus del fanch, pues d' altre modo, sospito que aixó acabarà tan mal que no tindré més surtida que deixarme enxiquerar ó arribar fins á la costa y tirarme al mar de cap.

DE MÁXIMO GÓMEZ Á MACEO.

Simpatiquíssim mulato é incomparable company:

¿Veus lo que temps há vaig dirte?

¿Veus com vas fé un disbarat ficante en una ratera tancada per totas parts?

Tú, pel desitj de fé 'l maco y demostrá als reus que n' sabs més que jo, vas propassarte, y ara que t' veus enfangat vens á buscar quart y ajuda?

Donchs t' haig de participar que si tú no t' espavilas te quedarás sense quart y sense ajuda, mulato.

Ja sabs tú que s' ha acabat aquell temps inolvidable, en que 'l graciós general Sabrosón ens concedia totas las facilitats per poder fer de las nostras no més que allargant la má.

Sento molt la gran sumanta que probablement rebrás, y creu que si fo possible jo ja t' vindria á amparar; pero, noy, aquí hont me trobo tinch també 'ls meus mals-de-cap y no es cosa de que un home que, com jo, es un home blanch vaji á jugarse la vida per un mulato pujat.

Per lo tant, las cosas claras. ¿No t' has ficat tú á n' al fanch?

Procura tú sol surtirte.

¿Te trobas emboliceat?

Ves de desembolicearte,

que al fi si t' badan el cap jo no hi puch perdre gran cosa y tú potsé hi guanyarás.

C. GUMÀ.

DOTZENA DE FRARE: Frederich Soler (Pitarra).—Surtirá dijous.

RAN ocasió per S. M. François III la de haver sigut elegit diputat per las Aforas, per dirigir un manifest al poble francés:

«Citoyens—podrá dirlos—la Providencia comensa á protegir-me: no soch encare rey del Sena; pero ja soch representant de un tros de terra que regan ab las sevas escorriallas la riera de Magoria, la riera d' Horta, 'l Bogatell y 'l torrent del Pecat. Tot es comensar.

¿Voléu que per últim cenyeixi la corona de Fransa? Busquéume per aquí un Saforcada que 'm fassi la contra y un Planas y Casals que 'm protegeixi. Tot lo demés corre per compte de vostre rey legitim que desitja fervos felissos, ja sigui desde 'l trono, ja sigui desde 'l escenari de qualsevol teatro de opereta cómica.

François, Duc d' Anjou.»

En una certa circumscripció, ahont ningú vá votar, resutaren elegits per milers de vots, cinch diputats, dels quals quatre fan la festa per Sant Joan.

Aquest succés quedarà perpetuat en los anals de la població, ab lo següent epigrafe:

—Abril de 1896.—Gran triunfo de los Juanillones.

Frasses sobre las elecciones últimas:

Un home públic de alta representació es fama que vá dir lo següent:

—«La nació que tolera aquests escándols, indubtablement pot realisar grans economías, porque pot suprimir las presons y 'ls presiris.»

Lo *Diari de Barcelona* en sa secció telegráfica:

«Las tropelias comensas han colocat á Madrid á l' altura del últim poblet de mala mort.»

Lo mateix *Diari*, per veu de un dels seus correspondents:

...«en las Corts no hi están representats mes que 'ls espanyols que cobran; els que pagan... callan y esperan ab paciencia millors temps: los temps en que la rahó y la justicia s' imposin.»

Lo Sr. Silvela comparant lo resultat de las elecciones en las futuras Corts ab un anunci de teatro:

«L' entrada es cara, l' asiento dolent, la temporada curta y la companyia pessima.»

¿Qu' hem de dir nosaltres després de aquestas manifestacions degudas á personas y entitats que no acostuman á deixarse arrastrar per la passió política en contra dels partits conservadors?

¿Qu' hem de dir?

Lo que deya 'l pagés del quènto:—«Torneume 'l ral que no vull mes comedia.»

La policia al surtir de Sitjes diumenje, després de celebradas las elecciones, va ser objecte de una xiulada estrepitosa.

Un dels héroes del garrot, es fama que vá dir:

—Esos silbidos encare nos enaltecen. Hoy, nos hemos colocado al mismo nivel del nostre digno jefe don Antonio Cánovas del Castillo.

Té rahó *La Epoca*, es «un espectáculo fin de siècle el que ha ofrecido la villa de Gracia en donde el general Borbón, candidato al trono de Francia, ha obtenido los votos de los *antimonárquicos*.»

Dels antimonárquichs, sí senyors; pero no dels republicans.

Avuy los enemichs pitjors que té la monarquia son los tupinares electorals que treballan per destruhirla.

Tal vegada l' *Epoca* no volia dir aixó; pero ho ha dit y la rahó li sobra.

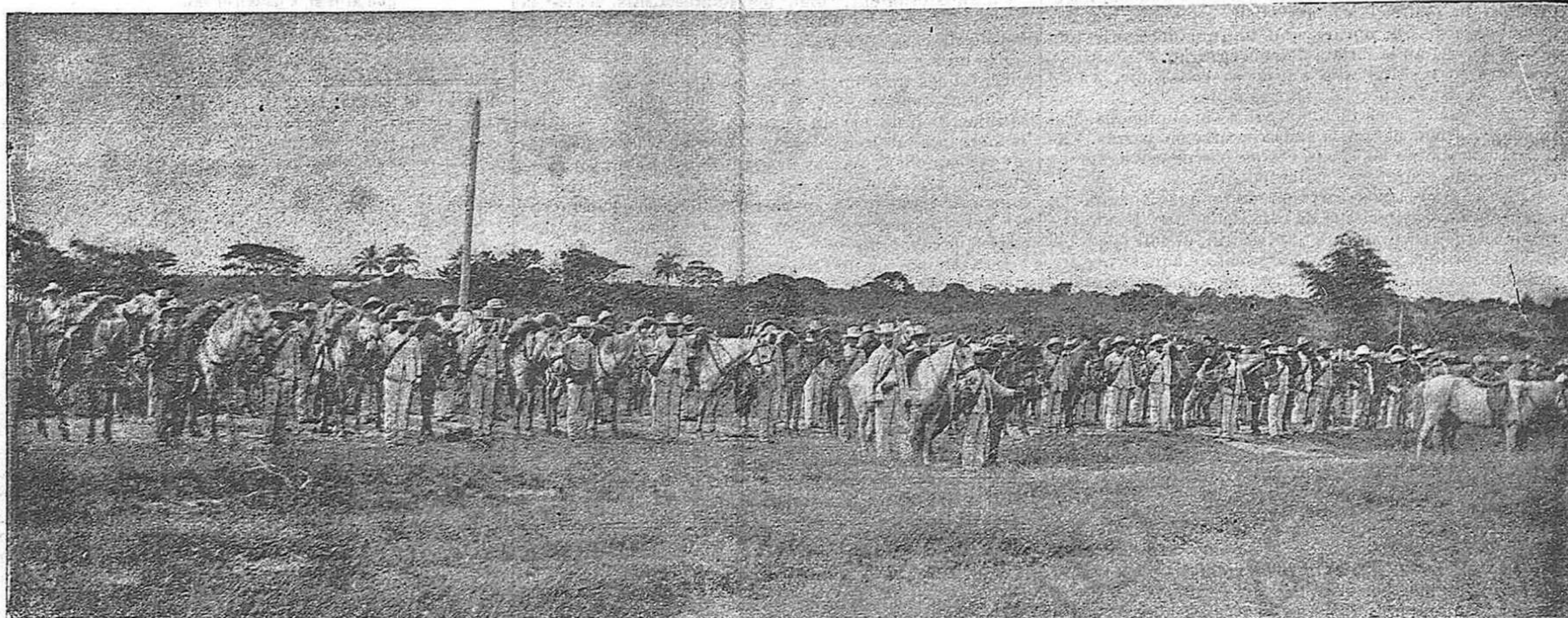
Una frasse referent á las elecciones de las Aforas:

—Nosaltres sí que som ditxosos—deya un elector—que á lo menos podém triar... Quatre candidats se disputan l' acta: dos generals y dos particulars.

Y un graciós fill de Gracia, li vá respondre:

—Noy, ja tens rahó... Fins ara may s' havia vist que per aquest districte se presentessin dos *españas* y dos *vainas*.

QUADROS DE LA GUERRA CUBANA

Guerrilla del Regiment de Tarragona, posant peu á terra, en lo moment de acampar.

(Del nostre corresposnal á Cuba.)

A Tarragona ha triunfat en Canyellas. Pero á Gandesa no ha pogut triunfar en Canyé. Es molt natural. Per cassar l'acta, al tal Canyé li falta 'l Uas.

En lo districte del Vendrell, á fi de intimidar als electors de oposició s' efectuavan visitas domiciliarias, ab l' excusa de buscar armas prohibidas ó no sé qué. Un elector que 's prengué la cosa á broma, vá dir als agents de l' autoritat: —Si es que buscan al Sr. Tort y Martorell, jo no 'l tinch... Y si no 'm volen creure, escorcollinme.

Un episodi electoral de Madrit: —¿Y de nom de mare, cóm se diu?—preguntavan á un elector de camama.

Y aquest vá respondre: —Ja veurán, com que quan la pobra 's vá morir jo era molt petit, no me 'n recorda. Tothom vá posarse á riure, quan en rigor lo que havian de fer era portarlo á la presó... á menjar quas de pansa.

Un projecte. Si triunfa la República y 'ls Shermans, els Calls y tota la colla d' escandalosos de la terra dels porchs continuan vomitant improprios contra Espanya, demanarém al govern que prengui una resolució enérgica. Aquesta podrá consistir en enviar á n' en Rubau Donaden d' embaixador á Washington. Lo méu amich Rubau Donadeu es l' únich home capás de fer callar á tota aquella colla de baladriers.

Encare hi ha qui fá rogativas perque ploqui. L' altre dia vá organisarse'n una entre 'ls vehíns de San Genis de Agudells, los quals se dirigiren al santuari de la Mare del Coll, en comitiva. Y pensants que la pregaría faría mes efecte van resoldre efectuar la caminada á peu descals, sens dupte perque sense botas ni espadenyas las oracions van més lleugeras y arriban al cel més fácilment.

A conseqüencia de aquesta peregrinació sembla que se 'n prepara un' altra. Y aquesta no la farán els pagesos demanant la pluja, sino 'ls sabaters y 'ls espadenyés, per suplicar al cel la gracia de que no cundeixin molt aqueixas pelegrinacions á peu descals, perque si se seguía la costum de no calarsarse, ells haurian de plegar y 's moririan de gana.

A Galicia, mentres la guardia civil era á la ciutat, guardant las espatillas als tupinaires electorals, los vehíns de dos pobles de fora, ab motiu de celebrar l' aplech de no sé quin sant, van agarbonarse armant una batalla á garrotadas, pedradas, ganivetadas y tiros, que las kábilas riffenyas s' hi haurian derretit de gust. Resultat de la mística brega: un gran número de ferits.

Aquest doble fet es digne de acunyarse en una medalla representativa de las glorias y venturas espanyolas, en plena dominació monárquica y en ple desbordament de fanatisme religiós.

Cara: 'ls civils custodiant las miraculosas urnas electorals, en honor del poder humá. Creu: los gallegos rompentse la crisma, en honor del poder diví. En lo cantell de la medalla res hi estaria mes bé que la típica y antigua inscripció: NON PLUS ULTRA.

A L' INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª KARADA.—Ma-ce-o.
 - 2.ª ANAGRAMA.—Sara—Basa.
 - 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Lo Regionalista.
 - 4.ª TERS DE SÍLABAS.—CA MI SA
MI NU E
SA E TA
 - 5.ª GEROGLÍFICH.—Com mes oficials mes assistents.
- Han endavinat totas las solucions los ciutadans Q. Rojer, Pep Matracas, Un Filisteo, M. P. J. y Casinero Raquitich de Sant Martí; n' han endavinadas 4, Pepet Panxeta y Bárbara Barbastrina; 3 V. S. de Masanet; 2 Nicolau de Brill, Un Assistent y Pepa Regalada; y 1 no mes; S. M. Mariné y J. Pujol.

KARADA

Ab tú sempre penso
Total estimada,
y may en la vida
serás olvidada.
Perque tres-hu-dos,
ab pur frenesi;
model d' hermosura,
consol pera mi.
Espero trobarte,
y per' xó dos-hu:
vull saber si m' aymas
com t' aymo jo á tú.

E. LLAVAYOL Pí.

ENDAVINALLA

Volo sense tenir alas,
info mans sense pegar,
faig guanyar y perdre quartos
y acabo per reventar.

J. ROBERT P.

TRENCA-CLOSCAS

Pío MONNÉ ROBALLÓ
TÀRRAGA

Formar ab aquestas lletras lo títul de una producció catalana y l' apellido del seu autor.

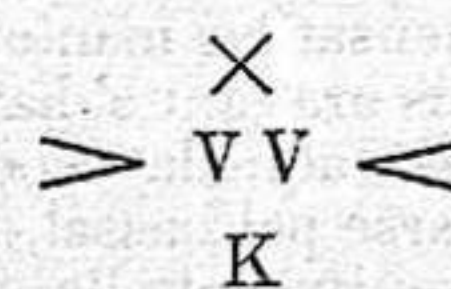
MIR (EL CÒMIC).

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horizontal: nom de dona.—Segona: en lo Japó.—Tercera: tres notas musicals.

S. ROCH.

GEROGLÍFICH

FRANCESCH N. LLEYDA.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Pepet Panxeta, Cap Vert, Un borni tarragoní, Coll de Figa, Caneritu, Joan Petit de Vilafranca, Gonnella poètic, M. M. de C., Joseph Guinovart, J. Asencio, Net dels Almogavers, A. Tilop, P. V. de Falsel, D. S. (Vilafranca), J. Ollés y A., A. Espremut y Antonet Fajes:—Lo que 'ns envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans V. S. de Masanet, Escolá Vilafranqui, Ll. G. Salvador, Jumera, Pepet Maco, Vicentó, Inoreg, Joan B. Miró, Oderfla Aznerolf, M. Tnumaralc, J. Balaguer Soler, M. C. C., Un Gauxó, P. P. P., Nitu de Tarragona, Antón del Rasclat y Mariano Nano.—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns encian.

Ciudadá Caldense (Caldas) y Un lector de la CAMPANA (Montroig): Las noticias han de venir firmadas.—P. B. (Vilafranca): La séva carta ja ha perdut l' oportunitat.—Corresposnal (Valls): Als aludits individuos es millor deixarlos per gamarosos.—J. E. F. de Vilafranca: Las composicions son fluijas.—Caudet Cerilla: No 'ns acaba de fé 'l pés.—C. Saxief: Pot aprofitarse la primera; l' altra no.—J. Pont y Espasa: Va bastant bé.—J. Villá y X.: La versificació adoleix de poch facil.—A. Torras: Perque poguessem fermose'n cárrech, devia tenir en compte las condiciones del concurs respecte als que desde fora volian enviar la solució.—Salvador Bonavía: Lo sonet no 'ns fa pesa: algunas de las Frioleras van millor.—Rossendo Pons: Está bé; pero no es insertable.—F. J. N.: Com á croquis: pot anar.—Campner: Gracias per l' envió de las fullas.—E. Martí Giol: No 'ns acaba de agradar.—J. M. P.: L' article no es publicable.—J. Staransa: Rebuda la duplicada.—Teneh Zerep: La poesia está plena de defectes de versificació.—F. Tiana: Molt bé per enviarho al interessat: en quant als lectors en general probablemente no hi veurian la punta.—M. Pasiello: Ara va bastant bé.

AVIS IMPORTANTÍSSIM

Dijous día 23 d' aquest mes

SORTIRÁ

DOTZENA DE FRARE

OBRA PÓSTUMA

DE

FREDERICH SOLER (Serafi Pitarra)

Colecció de quèntos, ilustrats per M. Moliné

Un tomo de mes de 200 páginas.

Preu: 2 pessetas.

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.